

3. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) [Електронний ресурс] : Education and Languages, Language Policy. / Council of Europe. – Режим доступу до джерела: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Cadre1_en.asp

КАРПОВА Е. О. Мультимедийные средства обучения иностранному языку будущих экономистов.

В статье анализируются и обобщаются современные средства обучения иностранному языку будущих экономистов. Автор выделяет критерии, показатели и уровни профессионального владения иностранным языком студентами-экономистами. В статье даны результаты экспериментального исследования, которые свидетельствуют об эффективности определенных автором дидактических условий обучения иностранному языку будущих экономистов с помощью мультимедийных технологий.

Ключевые слова: мультимедийные средства, иностранный язык профессиональной направленности, интернет-технологии.

KARPOVA O. O. Multimedia tools of teaching a foreign language to future economists.

Modern teaching tools of teaching a foreign language to future economists have been analyzed and summarized in the article. The author points out the criteria, indicators and levels of professional foreign language knowledge of economics students. The results of the research that show the effectiveness of the defined didactic conditions by the author are provided in the article.

Keywords: multimedia tools, a professional foreign language, internet-based technologies.

УДК 376.54

Кириченко С. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ИСТОРИЧНИ ТА ПЕДАГОГІЧНИ УМОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ В АВСТРАЛІЇ

Висвітлено історію становлення системи освіти Австралії. Досліджуються передумови, які призвели до розробки проблеми освіти обдарованих дітей в Австралії на початку ХХІ ст. Аналізуються фактори, що сприяли розвитку обдарованості і талантів у різних сферах діяльності.

Ключові слова: обдарованість, талант, освіта, шкільна програма.

Методи виявлення та розвитку обдарованих дітей є одними з пріоритетних напрямів реформування системи освіти України, адже саме такі діти стають на чолі наукових відкриттів, духовного та матеріального розвитку країни, головною рушійною силою економіки, науки, культури і мистецтва. Досвід реалізації національних проектів, що застосовувались у системі освіти Австралійського Союзу становить інтерес через свою ефективність та широке застосування у світі.

Робота з обдарованими дітьми в Австралії здійснюється різними методами в рамках послідовних державних програм та ініціатив. В статті зроблено історичний екскурс до проблеми становлення системи освіти

Австралії, підкреслюючи формальні інституційні положення для розвитку обдарованих дітей.

Проблеми освіти обдарованих і талановитих дітей в Австралії добре відображені в працях істориків Браггерта (Braggert) та Уілсона (Wilson). Значна увага в питаннях дитячої обдарованості та таланту приділена в наукових доробках Ван Тассель-Баска (VanTassel-Baska), Ганье (Gagne) та Морлока (Morelock). Більш того, дослідники у сфері психології, когнітивної науки та освіти Блум (Bloom), Чікцентміхайі (Csikszentmihalyi), Ратхунд (Rathunde), Уелен (Whalen), Фельдман (Feldman), Гарднер (Gardner), Штернберг (Sternberg), Девідсон (Davidson) сприяли розширенню характеру і обсягу навчальної програми для обдарованих дітей. Деякі вчені, такі як Галагер (Gallagher), Фельдхусен (Feldhusen) і Треффінгер (Treffinger) виступили з закликом вийти за межі обдарованості в напрямку розвитку таланту.

Метою статті є науково-методичні підходи до визначення шляхів виховання талантів в Австралії протягом кількох століть. Основним **завданням** статті є аналіз факторів, що сприяли розвитку обдарованості і талантів у різних сферах діяльності, а також історичних та педагогічних передумов, які призвели до появи проблеми освіти обдарованих дітей в Австралії на початку XXI століття.

Історія освіти в Австралії розпочинається з початку XIX століття, але тоді виключними рисами освіти були одноманітність і конформізм. Всього лише за два століття Австралія пройшла шлях від місця заслання ув'язнених до промислово розвиненої держави з одним з найвищих рівнів життя у світі. Обов'язкова безкоштовна світська початкова освіта була введена в період з 1852 по 1908 р. у всіх шести штатах, на додаток до добре забезпечених незалежних церковних шкіл. Подальша державна освіта була платною і доступною тільки привілейованим класам. Талановита молодь з високим рівнем інтелекту отримувала протекцію з боку держави, хоча про формальну державну освіту в Австралії того періоду А. Баркан писав: "... типовий стан ... можна охарактеризувати як "досить середньої якості", а не високого рівня" [1, с. 42].

Коли в 1920-х роках з'явилися тести А. Біне і М. Термана для оцінки розумових здібностей людини, керівники системи освіти всіх шести штатів вирішили, що діти, розумові здібності яких набагато вище середнього рівня, повинні навчатися разом у спеціальних класах, де буде значно більше шансів для розвитку їх талантів [3, с. 11]. В 1932 році у Новому Південному Уельсі, Тасманії і Західній Австралії відкрилися спеціальні класи для обдарованих учнів, інтерес яких до занять зменшувався в звичайному класі через те, що методи навчання і навчальні програми в них були розраховані на пересічних учнів [3, с. 12]. Пізніше в цих штатах були навіть організовані середні школи, в які відбирали найбільш здібних учнів з академічних дисциплін, при цьому неакадемічні здібності не враховувалися. Тому не

дивно, що професійно-технічні навчальні заклади були мало залучені до системи розвитку обдарованої молоді. У 1938 р. відсоток дітей, які продовжили навчання в середніх навчальних закладах становив 20% в Новому Південному Уельсі і 3% – в Квінсленді [3], так як для переходу з початкової школи в середню необхідно було складати вступні іспити з високими вимогами. Дворівнева система державної середньої освіти стала стандартом, який був спрямований на розвиток різних талантів і здібностей дітей [3, с. 15]. Середні школи давали їм академічні знання, а професійно-технічні школи займались професійною підготовкою. Ті, хто продовжував середню освіту, демонстрували здібності як в академічній, так і в професійній сфері.

Заснування загальноосвітніх шкіл в 1950-х роках замінило дворівневу структуру середньої освіти та призвело до того, що державні середні школи повинні були навчати всіх учнів, об'єднаних у класи за віком, незалежно від здібностей, обраної кар'єри чи рівня розвитку. Навчальна програма знову була зорієнтована на середнього учня. Зусилля з задоволення індивідуальних потреб були спрямовані лише на допомогу учням із фізичними вадами, з порушеною здатністю до навчання, представникам національних меншин та вихідцям з бідних сімей. Ставлення австралійських педагогів до обдарованих учнів у цей період коливалася від переконання, що такі діти і так досягнуть успіху в засвоєнні комплексної програми навчання і, як наслідок, не вимагають спеціальних умов, до усвідомлення того, що у них є особливі потреби у навчанні, для задоволення яких необхідні якісно інші, навіть окремі, програми. Тим не менш, офіційна політика в галузі освіти не підтримувала створення спеціальних умов для навчання обдарованих.

У 1975 році близько 25 австралійців взяли участь у першій Всесвітній конференції в Лондоні, присвяченій обдарованим дітям, давши поштовх до утворення руху на підтримку обдарованих дітей в Австралії. Протягом чотирьох років у всіх штатах утворилися асоціації для підтримки обдарованих і талановитих дітей, щоб лобювати розробку для них спеціальних шкільних програм. Незабаром вони ініціювали створення розвиваючих програм вихідного дня та позашкільних програм, видання спеціальних журналів, забезпечили можливість отримання телефонних консультацій, а також організували зустрічі та конференції для зацікавлених батьків і педагогів. Поступово уряди штатів розробили політику освіти обдарованих учнів, на основі якої почали з'являтися різноманітні програми на їх підтримку. Перша національна конференція з освіти обдарованих і талановитих дітей була проведена в Мельбурні в 1983 році, а двома роками пізніше була створена Австралійська асоціація з освіти обдарованих і талановитих дітей. З того часу навчання обдарованих дітей було включено в освітню програму кожного штату, з поглибленим вивченням дисциплін в рамках базової шкільної програми (індивідуальні

або групові заняття), як найбільш поширений варіант. В Австралії у 1996 році школи відвідували три мільйона учнів. Якщо прийняти визначення обдарованості Марланда (Marland), що “обдаровані і талановиті діти – ті, що визначені кваліфікованими особами, і які через видатні здібності здатні до високої продуктивності” [10, с. 14], а це 3-5% дітей, то, вважаючи за максимум 5%, це складає близько 150000 учнів – приблизно стільки обдарованих дітей навчається в Австралії [13, с. 76]. Тим не менш, небагато таких дітей в той час мало можливість отримувати спеціальне поглиблене навчання на постійній основі.

Ще у 1973 році уряд Австралії розглядав доцільність створення спеціальних освітніх можливостей для учнів, які демонструють свої здібності в конкретних дисциплінах, у тому числі в точних науках, літературі, мистецтві або музиці (Закон про шкільну освіту 1973 р., розділ 13, п. 4g). Однак, у зв'язку з тим, що відповідальність за освіту несуть уряди окремих штатів і територій, на загальнонаціональному рівні політика по відношенню до обдарованих і талановитих не координувалась. На прийняття рішень продовжують впливати дебати державних політиків з приводу несумісності таких понять, як рівність освіти і диференційовані програми навчання. Крім того, програмні рішення стримуються обмеженими фінансовими ресурсами. Однак сьогодні, за словами Вілсона, “виховання обдарованих і талановитих дітей в Австралії ніколи не було кращим” [13, с. 50]. З 1990 року кожний штат переглянув або запровадив нову політику та стратегію освіти, що призвело до помітного збільшення програм для обдарованих і талановитих учнів. Сьогодні талановиті діти навчаються за інноваційними програмами по всій країні.

Помітними ініціативами розвитку освіти обдарованих дітей в Австралії можна вважати: організовану спільно з Департаментом освіти та Асоціацією для обдарованих і талановитих дітей штату Вікторія Міжнародну австралійську конференцію з питань навчання обдарованих дітей; інформаційний центр досліджень в галузі освіти обдарованих (GERRIC) Університету Нового Південного Уельсу – першу дослідницьку організацію в Австралії, що займається обдарованими дітьми та їх вихованням; програму допомоги аборигенам і жителям островів Північних територій, а також віртуальну школу для обдарованих дітей (VSG) – незалежний інтернет-сайт, що впроваджує поглиблені курси для обдарованих дітей та дорослих, які проводять досвідчені вчителі. На часі VSG використовується для навчання учнів, а також людей різного віку в позаурочний час та особливо підходить для дітей з обмеженими можливостями, або ж тих, хто відвідує школу, де немає програм для обдарованих, або які не мають обдарованих однолітків у своїй школі чи громаді. Віртуальна школа працює та набирає учнів з шести штатів і двох територій Австралії, а також з Китаю, США, Західного Самоа, Англії, Канади, Сінгапуру та Індонезії.

Інтерактивна технологія стала незамінним інструментом для

департаментів освіти австралійських штатів. Вона поширила диференційовані програми, полегшила навчання і взаємодію з обдарованими учнями через Інтернет і запропонувала доступ до більш багатой, складної і захоплюючої ресурсної бази. Наприклад, Міжнародний студентський проект об'єднав обдарованих учнів і студентів із 22 шкіл та університетів у штаті Вікторія за допомогою електронної пошти та Інтернету з партнерами в десятках країн для проведення спільних наукових досліджень і обговорення світових проблем, що стоять перед молоддю. Крім того, в штаті Вікторія мультимедійні програми професійного розвитку використовують інтерактивні посилання на відео з учительських семінарів та шкіл зі зразковими програмами навчання обдарованих учнів. Професійний рівень вчителів для обдарованих і талановитих дітей швидко зростає в останні десятиліття. У всіх штатах з'явилися політичні ініціативи відкриття сертифікованих курсів для обдарованих. В університетах штатів Південна Австралія, Вікторія і Новий Південний Уельс створені магістратура і докторантура, які сприяють поширенню досліджень в галузі освіти і розвитку обдарованих дітей.

Висновки. Навчання обдарованих дітей у Австралії знаходиться в стані постійного розвитку і є віддзеркаленням того перебігу подій, які відбуваються в інших частинах світу. Сьогодні кожен з австралійських штатів і територій має ряд шкіл і громадських організацій, які підтримують обдарованих дітей і дають їм можливість проявити свої таланти. Для вчителів-практиків надаються курси підвищення кваліфікації, а деякі університети відкрили аспірантуру і докторантуру з питань розвитку обдарованих дітей. Все це допомогло створити ще більш сприятливі умови для задоволення потреб у поглибленому навчанні обдарованих і талановитих учнів в Австралії. Але щоб талант розкрився, належна взаємодія має відбуватися між учнями та їх особистим, сімейним та шкільним середовищем. Потреби обдарованих і талановитих учнів задовольняються завдяки широкому спектру ресурсів, які забезпечує суспільство, а, з іншого боку, ефективне використання цих ресурсів ґрунтується на ефективній взаємодії між людиною та її навколишнім середовищем.

Використана література:

1. *Barcan A.* The Australian tradition in the education of talented children [Text] / A. Barcan // First national conference on the education of gifted and talented children. – Canberra : Commonwealth Schools Commission, 1984. – P. 41-53.
2. *Bloom B.* Developing talent in young people [Text] / B. Bloom. – New York : Bantam Books, 1985. – 572 p.
3. *Braggett E. J.* The education of gifted and talented children : Australian provision [Text] / E. J. Braggett. – Canberra : Commonwealth Schools Commission, 1985. – 324 p.
4. *Csikszentmihalyi M., Rathunde K., Whalen S.* Talented teenagers : The roots of success and failure [Text] / M. Csikszentmihalyi, K. Rathunde, S. Whalen. – New York : Cambridge University Press, 1993. – 320 p.

5. *Feldman D. H.* Beyond universals in cognitive development [Text] / D. H. Feldman. – Norwood, NJ: Ablex, 1994. – 232 p.
6. *Feldhusen J. F.* How to identify and develop special talents [Text] / J. F. Feldhusen // Educational Leadership. – 1996. – Vol. 53. – № 5. – P. 66-69.
7. *Gagne F.* Giftedness and talent: Reexamining a reexamination of the definitions [Text] / Gagne F. // Gifted Child Quarterly. – 1985. – Vol. 29. – № 3. – P. 103-112.
8. *Gallagher J. J.* Editorial: The gifted: A term with surplus meaning. / J. J. Gallagher [Text] // Journal for the Education of the Gifted. – 1991. – Vol. 14. – № 4. – P. 353-365.
9. *Gross M.* Radical acceleration in Australia : Terence Tao [Text] / M. Gross // Gifted Child Today. – 1986. – Vol. 9. – № 4. – P. 2-11.
10. *Marland S. P.* Education of the gifted and talented [Text] / S. P. Marland. – Washington, DC : U.S. Government Printing Office, 1972. – Volume 1 : A report of the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education. – 1972. – 126 p.
11. *Morelock M. J.* On the nature of giftedness and talent : Imposing order on chaos [Text] / M. J. Morelock // Roeper Review. – 1996. – Vol. 19. – № 1. – P. 4-12.
12. *Sternberg R. J., Davidson J. E.* Conceptions of giftedness [Text] / R. J. Sternberg, J. E. Davidson – Cambridge, 2005. – 480 p.
13. *Wilson P.* Challenges and changes in policy and thinking in gifted education in Australia [Text] / P. Wilson. – Melbourne : Hawker-Brownlow, 1996. – 100 p.
14. *Wyndham H. S.* Class grouping in the primary school [Text] / H. S. Wyndham. – Melbourne : Melbourne University Press, 1932. – 138 p.

КИРИЧЕНКО С. В. Исторические и педагогические условия развития образования одаренных детей в Австралии.

Освещена история становления системы образования Австралии. Исследуются предпосылки, которые привели к разработке проблемы образования одаренных детей в Австралии в начале XXI в. Анализируются факторы, которые способствовали развитию одаренности и талантов в разных сферах деятельности.

Ключевые слова: одаренность, талант, образование, школьная программа.

KYRYCHENKO S. V. Historical and pedagogical condition of development of gifted child in Australia.

The history of formation of the education system of Australia is highlighted. Preconditions that led to development of the problem of gifted children education in Australia at the beginning of the XXI century are investigated. The factors that contributed to the development of giftedness and talent in various areas are analyzed.

Keywords: gift, talent, education, school curriculum.

УДК 621.396.933(075)

Кміта Є. В.
Навчально-сертифікаційний центр Украероруху

**ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
АВІАДИСПЕТЧЕРІВ В ГЕРМАНІЇ
(Пункт організації повітряного руху Маастрихта)**

У статті розглядаються методологічні аспекти іншомовної підготовки авіадиспетчерів в Германії. Розглянуті теоретична підготовка, тренажерна підготовка та підготовка на робочих місцях.